

Somogyi Károlyné felvétele

„Tartósított” gondjaink Konzervek keletre — számlák nyugatra

Évek óta járok a Szegedi Konzervgyárba, s szemmel látható változást érzékelek. A színek, kócerájok, laza szövénységéből végre valódi üzem született. Aztán pár hete azt hallottam egyik ott dolgozó ismerősömtől, hogy padlóközbe jutottak. Akkor még nem látszott pontosan, mi hozható ki a könyvelés plusz-minusz soraiból. A napokban felferestem Rósa László igazgatót, hogy adjon hiteles képet helyzetükről.

— Való igaz, veszélyzónába kerültünk. Azért nem nulla körüli, hanem 20-40 millió forint eredménnyel, mert a terheink egy részét átcsoportosítottuk 1990-re.

— Az előző időszak 90 milliójához képest tetemes romlás. Sikerülhet-e tendenciát megállítani?

— Tavaly is megpróbáltuk, mégpedig az állami elhatározásból csökkentett rubéles helyett többlet tőkés exporttal. A pontos mértékeket, feltételeket azonban csak áprilisban tudtuk meg, így nem maradt elég idő a kellő korrekcióra.

— A szocialista piac nehézségei már a köztudatba is bejéskelték magukat. Epp önöknek lett volna ez váratlan?

— Más a felismerés és más a lehetőség. A szocialista kiszállítások elosztása a növényi export bázisán történt. Pechünkre mi épp a húszéves részt fejlesztettük. Az itteni higiéniai szint az USA kivételével bárhová szállítóképesse tesz bennünket. A gépsorok teljesítményének kihasználásához a keleti piac is kellett volna. Tekintve, hogy a minisztérium már nem szólt bele, a húspár leblokkolta magának az ott is szűkülő keretet. Onnólán döntöttek, a maguk javára. Ugyanakkor a növényi tőkés

exportkötéseinket nem tudtuk teljesíteni a gyenge termés miatt. Pritaminpaprakából, uborkából nyolcvan, paradicsomból ötven százalékos a kiesés. Így, míg a szocialista export felére, 13 millió rubelre csökkent, a belföldi fogyasztás változatlanul egyötödét veszi fel termékeinknek.

— Az ideai lehetőségek?

— Az átütemezett többletre csak az egyik oldala az induló helyzetnek. A másik oldalon vannak biztató vonások is. A belföldi fogyasztás változatlanul egyötödét veszi fel termékeinknek. — Az átütemezett többletre csak az egyik oldala az induló helyzetnek. A másik oldalon vannak biztató vonások is. A belföldi fogyasztás változatlanul egyötödét veszi fel termékeinknek.

— Az ideai lehetőségek? — Az átütemezett többletre csak az egyik oldala az induló helyzetnek. A másik oldalon vannak biztató vonások is. A belföldi fogyasztás változatlanul egyötödét veszi fel termékeinknek.

— Az ideai lehetőségek? — Az átütemezett többletre csak az egyik oldala az induló helyzetnek. A másik oldalon vannak biztató vonások is. A belföldi fogyasztás változatlanul egyötödét veszi fel termékeinknek.

— Az ideai lehetőségek? — Az átütemezett többletre csak az egyik oldala az induló helyzetnek. A másik oldalon vannak biztató vonások is. A belföldi fogyasztás változatlanul egyötödét veszi fel termékeinknek.

dolgoztatjuk. A sertéshús egy része a saját hizlaldánkból származik, ahol a selejt, hulladék feletetésével rendkívül alacsony az önköltség. Emellett saját dolgozóink hízott is felvásároljuk. A zöldborsónk csak a szocialista országokba alkalmas termék, így az idén húsz százalékkal kevesebb az igényünk. Az uborka nagyon kell, hiszen egy tőkés cég saját gyárát csukta be, s az ő emblémájával a mi gyártmányainkat értékesíti. A paradicsom továbbra is meghatározó lehet a homokon, ha a kellő ütemben sikerül belőle új termékeket kitalálnunk. A hagyományos sűrítménnyel azonos árat adnak a kockázott natúr paradicsomért. Az egyéb szócok kínálatát is igyekszünk szélesíteni. A fehér húsi paprikából minimális mennyiség kell, a pritamin a menő. Ebből viszont hiányeik az egészséges, korábbi évszázadi fajta. Talán ez a növény tükörzi leginkább a hazai kutatás és termelés közötti szinkronhiányt. A gyümölcsfélék továbbra is elenyésző részarányt képviselnek.

— Áraik?

— A termelő azt érzékeli, hogy idehaza minden negyedével, harmadával drágább, így a nyersanyagért is többet vár. Igen ám, de a termékeink töredékét adjuk el belföldön, az exportárakban csak 8 százalékos emelésre van lehetőség. Ebből látszik, árainkkal nem tudjuk az általános inflációt követni. Amire elegendő szükségünk van, azt kénytelenek vagyunk erőn felül megfizetni. Jó lenne már végre megtalálnunk azt az utat, módon, mely a mezőgazdaságot és élelmiszeripart egyaránt lényeges önköltségjavításra készíti.

T. Sz. I.

Külföldön és idehaza

Új olajlenfajta

Néhány év múlva lehetőség lesz arra, hogy a tojása és a rósejbní olajlen olajban süljön. Korábban ezt az olajat csak ipari célra használták. A kémiaiilag linolén-savként ismert zsírsav ugyanis megavasodott. Ausztráliai kutatók most módot találtak arra, hogy egy alacsony linolén-sav tartalmú fajtát nemesítsenek ki, amely elhárítja ezt a problémát.

Az olajlen olajáról azt gondolják, hogy elősegíti az emésztést, ugyanakkor rákot és gyulladást megelőző tulajdonságai vannak, valamint csökkenti a koleszterinszintet.

„Amennyiben a jelenlegi kutatások igazolják ezeket a jótékony hatású sajátosságokat, a táplálkozásra alkalmas lenmag olaj piaci lehetősége mérhetetlenül kibővül” — nyilatkozta Tony Bird, az International Seed Producers Dalgety üzletmestere. „Ez lehet a jövő olaja”.

.*

Megszületett az első szabadalmaztatott olajlenfajta Magyarországon. A Szegedi Gabonatermesztési Kutatóintézetben Hollósi Szilárd és Bedő Istvánné által előállított Sandra-fajta a múlt év decemberében kapta meg a végleges szabadalmi oltalmat. Az idén már jelentős területen termesztik, bízza abban, hogy a nagyüzemekben is megállja majd a helyét.

Iraki kőolaj

Hétfőn reggel az Adriakölajvezetéken Magyarország területére érkezett az első jelentősebb közel-keleti olajszállítmány. A Gáz- és Olajszállító Vállalat síófoki központjától szerzett értécsülés szerint az Irakban vásárolt kétszázezer tonna olaj tankhajón érkezett az Adriakölajvezetéken. A Szegedi Gabonatermesztési Kutatóintézetben Hollósi Szilárd és Bedő Istvánné által előállított Sandra-fajta a múlt év decemberében kapta meg a végleges szabadalmi oltalmat. Az idén már jelentős területen termesztik, bízza abban, hogy a nagyüzemekben is megállja majd a helyét.

Az Adria-vezeték ez ideig csaknem teljesen kihasználatlanul állt. Említésre méltó eddigi hasznosítás, mindössze hárommillió tonna kőolaj Szovjetunió-Jugoszlávia közötti tranzitszállítása volt, ennek bevételei azonban a fenntartási költséget sem fedezték.

Duna-parti elit

Megkésve, már a Parlament múlt heti ülészakájának befejezése után érkezett Olajos Lászlóné szegedi olvasónk levele szerkesztőségünkbe, amelyet az Országgyűléshez intézett, s amely a következőképpen hangzik: „Tisztelt Országgyűlés! Szeretnénk látni azoknak a képviselőknek a névsorát, akik megszavazták a kamatadót, hiszen ez a döntés milliók sorsát befolyásolja. Nagyon idősebb ez a kérdés, mert most zajlanak a választások, és mi, munkások, semmiképpen nem akarunk ilyen képviselőket. Ami pedig a létminimumot illeti, erről talán a gyermekeiket nevelő munkásszasszonyokat kellett volna megkérdezni. Így nem kerültek volna ilyen képtelen helyzetbe, hiszen az Önök által meghatározott összegnek (4300 forint) a duplája a létminimum. Ami ez alatt van, az már maga a nyomor. Vajon a képviselők között van-e egy is, aki a 4300 forintból élni, de legalább létezni tudna? Tisztelettel: Egy a sok munkásszasszony közül.”

Olvasónk sokak véleményét fogalmazta meg ebben a levélben, amelyből, ha nem is konkrétan, kiérzik az a remény: úgy gondolja, hogy a március 25-én (illetve a választás második fordulójában) megválasztott, új parlamenti képviselők többsége olyan személy lesz, aki közvetlenül a „dolgozók”, a „munkások”, a „paraszatok”, az „átlagemberek” közül emeltetnek az ország házába.

Sajnálom, hogy kedves olvasónk reménykedését el kell oszlatnom, ám a szabad többpártrendszeri választásokról szóló törvény értelmében az a gyanú támadhat a figyelmes szemlélőben, hogy egy új Parlament nem igazán népképviselői testület, hanem a párteliték Parlamentje lesz.

Nem véletlen, hogy az 1989-es háromoldalú tárgyalásokon a hatalmat birtokló párt és az Ellenzéki Kerekasztal aránylag könnyen megegyezett abban, hogy az új Parlament képviselőinek túlnyomó többsége pártlistákon, s csak kisebb hányada egyéni választókerületekben juthasson mandátumhoz. (A különböző tiltakozások hatására az egyéni választókerületek számát később valamennyivel felemelték, az igazi arányokat azonban alapjaiban e változás nem rendítette meg.) Nyilvánvaló: minden pártelitnek érdeke, hogy személyesen képviselhesse pártját; a listás szavazás, a töredékszavazatok vidékről való összegyűjtése lehetővé teszi a pesti pártelit tagjainak parlamenti székhez jutását. Az sem elképzelhetetlen, hogy a jelenlegi Parlament vidéki—Budapest aránya kedvezőbb a vidék számára, mint az újé leszén.

Félreértés ne essék: a működő demokráciákban természetesen, hogy profi politikusok, valódi párteliték döntenek az országot érintő legfontosabb kérdésekben, hiszen ehhez értenek, ez a szakmájuk. Nálunk azonban még korántsem lehetséges működő demokráciáról beszélni; a létező pártok nem rendelkeznek olyan tömegbázissal, tömegbefolyással, amely, összességében „lefedné” a társadalom különböző rétegeit, érdekcsoportjait, a választópolgárok többségét. Ebben az átmeneti állapotban helyesebb lett volna, ha — nem teljesen átengedve a teret a pártharcoknak — sokkal nagyobb súlyt kaphattak volna az egyéni választókerületek, tehát a területi alapon felépülő képviselői rendszer.

Nem vagyok tehát egészen bizonyos abban, hogy az új Parlament első „országmentő” tettei egyikeként a kamatadóra vonatkozó rendelkezés porrá zúzatik, semmissé tétetik. Annál is inkább, mert az új pártelit tagjai közül sem sokakat érint; valamint azért is, mert — jobban belegondolva — senki sem gondolhatja komolyan, hogy egy 1980-ban fölvetett félmillió forint tíz év múlva is, a visszafizetés pillanatában is ugyanannyit ér. Világos, hogy ilyen vágató infláció mellett, ha mondjuk ma kölcsön adok tízezer forintot valakinek, aki nem közeli ismerősem, három év múlva nem tízezer forintot fogok tőle visszakérni. Az már más kérdés, hogy a kamatadó bevezetése rossz időpontban történt, akkor, amikor amúgy is katasztrofális a gazdasági helyzet, s jelentős rétegek életszínvonalá rohamosan csökken.

„Ami pedig a létminimumot illeti”, kedves olvasónk, tökéletesen egyetértünk. Kár, hogy ez a 4 ezer 300 forint alatti összegből tengődőkn semmit sem segít.

Sandi István

MIT SZÓL HOZZÁ?

Résben a drágítás...

Mi tagadás, naponta bepörget az „árszpirál”. A nem létező — csak szavakban egyedül üdvöztőnek meghirdetett — piaci viszonyaink szabad áraihoz sehogy sem tudok igazodni. Valahányszor azt érzékelem, hogy azonos termékek árai között a különböző helyeken túlzott különbségek vannak a szabad árak jegyében, agyam menten csigavonalra csavarodik, aminek kiindulópontját az a szó képezi, hogy árdragítás. A kereskedelmi manipulációk legősibb módszere jut eszembe, becsapottnak és kiszolgáltatottnak érzem magam.

Pedig — mint minap egyik kereskedelmi cégünk vezetője egy reklamáció során hovatovább kioktatott erről — szó sincsen itt és most semmiféle árdragításról, átverésről, tisztességtelen haszonszerzésről, az árrésbe ezek a különbözőségeket jöcskán beleférnek. Hosszasan magyarázta a „nagyker” árat, a beszerzési árat, a készletezés, a raktározás költségeit az üzletbevitel és a dolgozók bérköltségeit, meg azok társadalombiztosítási járulékait, az áfát, az üzemeltetési díjtételeket, a „kálót”, és sok mindent még; mondván, mindezeknek „bele kell férniük az árrés-

be”. Elhiszem. Csak attól csavarodok be, hogy miért fér bele némely kereskedelmi egység csak úgy ama résbe, hogy szemérmetlenül magasra emeli az árait. Miközben ugyanaz máshol jóval olcsóbban is hozzáférhető, pedig az alacsonyabb árakkal dolgozó kereskedőknek is van saját kockázat, alapjuk, s mindaz, amit a kioktató cégvezér felsorolt.

Nekik üzenném: tartsanak ki! Mérsékeltebb áraikkal — ami feltétlenül tükrözi üzleti tisztességüket, kereskedői hozzáértésüket — ők fognak megnyerni állandó vevőjüket. S nemcsak engem. Mindenkit, aki úgy véli, hogy számít neki a forint; aki úgy gondolja, hogy a szabad ár az nem szabad árdragítást kell jelenteni; s ad magára annyit, hogy ne csináljanak belőle balekot konjunktúralovagok. Biztos vagyok benne, hogy mi mind ama bizonyos kisebb árréseken kéredzkedünk majd az óhajtott portéká közelébe; onnan vesszünk, ahol olcsóbban kapunk. S nemcsak azért, hogy elkerüljük a naponkénti bepörgetést. Hanem hogy a túlzottan szabadon árazók mielőbb vévő és haszon nélkül maradjanak. Ezért kellene valahogy összefogni nekünk, vevőknek, ha már másfelől nem fenyegeti semmiféle szankció az „elszabadult-

Szabó Magdolna

Cserkészek, úttörők, természetbarátok

Nem szűnik meg az úttörőszövetség, noha az elmúlt hetekben már elterjedt ez a hír — jelentette meg Germán Vastag Györgyi főtájtár azon a sajtótájékoztatón, melyet hétfőn rendeztek a Csillebércei Gyermekek és Ifjúsági Központban. Hangsúlyozta azt is, hogy az úttörőszövetség a mai bizonytalan anyagi helyzete ellenére is meg kíván felelni alapvető célkitűzésének, a gyermekek érdekeinek szolgálatának. Sajnálatosnak nevezte, hogy a pártok programjában alig jelenik meg a gyermekkérdés.

Szólt arról is, hogy az úttörőszövetség vezetése az elmúlt napokban a pártokhoz szólt felhívást fogadott el. Ebben leszögezik, hogy a MÜSZ nem elköltelezettje egyetlen pártnak sem, illetve nem kíván a pártok politikai küzdelmeinek színévé válni. Együttal fontosnak tartják, hogy az ország jövőjét formáló politikai

csaták között se feledkezzen meg senki a felnövekvő generációról. Ezért a MÜSZ azokat a képviselőjelölteket kívánja támogatni, akiknek programja felöleli a gyermekkérdések szolgálatát, a gyermekek életkörülményeinek, életmódjának javítását is.

Egyébként is, a társadalomnak fel kellene készülnie, hogy bizonyos teendőket átvegyen a MÜSZ-től, a mozgalom működési-személyi feltételei ugyanis egyre inkább szűkülnek. Az eddig ingyen dolgozó pedagógusok ezután nemigen vállalják a gyermekekkel való foglalkozást. A szövetség esetleges névváltoztatásáról Germán Vastag Györgyi elmondta: felvetődött ugyan ez a gondolat is, de úgy döntöttek, hogy a nehezebb utat választják, s a szövetség régi nevét megtartva arra törekcsenek, hogy a mozgalom tartalma változzék meg.

A csillebércei úttörőtábor — melynek megváltozott az elnevezése gyermek- és ifjúsági központ — a jövőben is a gyermekkérdéseket szolgálja — hangsúlyozta a tábor januárban kinevezett igazgatója, Alexa György. A tábor eddig is nyitott volt, de a jövőben még inkább az lesz.

Nem olyan, politikai orientáltságú táborot kívánnak működtetni, amelyet csak az úttörőszövetség tagsága vehet igénybe, hanem olyan ifjúsági központot, amely minden gyermekközösségnek segítséget nyújthat a szabadidő tartalmas eltöltéséhez. Ez is előfordulhat, hogy az egymás mellett működő altáborok különböző — cserkész-, úttörő-, természetbarát- stb. — mozgalomhoz tartoznak. Közös lesz viszont bennük, hogy a turnusonként, mintegy 1600 gyermek számára mind-egyik altáborban 110 forint lesz a szállás és 150 forint az étkezési díj.